

Martin Lidegaards grundlovstale

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Alternativet

Dato

5. juni 2025

Sted

Testrup Højskole

1 Kære allesammen

Grundloven er en gave. En arv vi har fået af tidligere generationer. Med den fik vi overleveret demokrati, frihed og lighed.

5

Gaver som generation efter generation har nydt godt af.

Og efter grundloven har hver eneste generation bygget videre på dens fundament og forsøgt at give et bedre samfund videre.

10

I dag tænker jeg over, hvad vi giver videre?

For firs år siden blev Danmark befriet. Min far var i sine helt unge dage modstandsmand sammen med sine to brødre. Der var intet romantisk i det —
15 kun frygt, blod og tab. Men de kæmpede for et frit Danmark, der i de følgende årtier gudskelov udviklede sig til et fantastisk land. Det gav han videre.

20

Min far talte sjældent om de år, men han delte gerne sine erfaringer og konklusioner: Fysisk modstand var nødvendigt, men vores indre forsvar var og er det vigtigste. At oplyse unge mennesker, uddanne dem til demokrati, kritisk tænkning, dannelse og ansvar — det er garanten for demokratiets overlevelse.

25

Forleden fyldte mit parti, Radikale Venstre, 120 år. Og også derfor er det naturligt i dag at tage afsæt i det radikale arvegods, i vores indre forsvar —
dannelsen og uddannelsen. Om hvordan vi giver en verden videre, vi ikke skal skamme os over. En fremtid vi kan være stolt af.

Vi må være bevidste om, hvilket samfund vi vil forsvare. Hvad vi passer på. Det nytter ikke at vores fjorde og have bliver tømt for liv. At store dele af landet

30

bliver oversvømmet. At vi mister vores besungne natur med brede bøge. Hvis demokratiet brænder ud, risikerer vi også, at lyset fra vores demokratiske kultur bliver svagere og til sidst slukkes helt, og efterlader os i mørket.

35 Min far tog sin egen medicin bogstaveligt og blev højskolemand. I årtier virkede han på Krogerup Højskole, der blev grundlagt af Hal Koch, en af de store tænkere bag demokratiet og det indre forsvar — på et fundament af Grundtvigsk tænkning.

40 Det er det, vi skal spørge os selv om: Hvordan forbereder vi os? Hvordan kaster vi lys i mørket?

Prioriterer vi at frisætte alle børn og unge gennem nærværende og løftende uddannelse og oplysning? Lader vi dannelsen blomstre i en ædel, men til tider grum, kamp om holdninger og ord, der kan befrugte vores fælles erfaringer? Det er lyset for mig og for Radikale Venstre.

Eller lukker vi os selv inde og trækker visiret ned, så intet lys eller tvivl kan slippe ind? Foretrækker vi at give endnu mere magt til den stærke — mand eller kvinde — uden selv at tage ansvar, fordi samtalen er for bøvlet eller krævende? Det er mørket.

Det er vores valg og vores ansvar. Uden dannelse og oplysning er vi som kaptajner uden kort — vi kæmper for at finde vej gennem ukendt farvand, og uden et tydeligt kompas kan vi let gå på grund.

60

Mistrivsel og svigt

Det gælder også i forhold til det, vi kunne kalde vores indre trusler. De trusler mod demokratiet, som vi møder i form af stigende mistrivsel, apati og polarisering.

Den seneste kvalitetsundersøgelse af daginstitutionerne viser, at kun 9 pct. af

70 landets børnehaver og 13 pct af vuggestuerne har god kvalitet.

Godt hver 10. elev i den københavnske folkeskole består ikke dansk og matematik.

75 Mens vi står her, er der 16.000 forældre, der ikke går på arbejde – et tal, der er stærkt stigende fordi deres børn har det så skidt, at de ikke kan gå i skole.

Omkring 15 % af alle børn under 18 får i dag en diagnose og mange af dem får medicin mod ADHD, søvnforstyrrelser og depression.

80

Jeg er ikke i tvivl om, at hvis vi prioriterede vores daginstitutioner og skoler mere, hvis der var to lærere til stede i de store klasser og de havde tid til at forberede sig, ja, så ville færre have behov for overhovedet at få en diagnose, flere børn ville kunne overskue at gå i skole, og færre forældre være tvunget til at gå
85 hjemme.

Vi har så mange muligheder, vi er så rige, og dog prioriterer regeringen ikke den grundlæggende indsats for børnene.

90 For at give et bedre Danmark videre har en pris og kalder på en ærlig prioritering. Der er en pris, og det er os voksne, der bør betale den. Det er utroligt så meget det fylder i tidens politiske debat, om vi om 20 år kan få folkepension når vi er 70 år, 70,8 år eller 71 år. Lad os da hellere opmuntre os voksne til at tage et nap mere, i stedet for at gå tidligt på pension. I dag er 6 ud af
95 10 seniorer allerede gået på pension som 66-årige, og det er et stærkt ønske for især de røde partier at det tal skal blive endnu højere. Men lad os være ærlige. Det kan vi ikke, hvis vi samtidig vil investere i vores børn og unge, i deres skoler og uddannelser, i deres klima og natur – i deres og vores fremtid. Rigtigt mange ressourcestærke ældre har intet andet ønske end at fortsætte på arbejdsmarkedet,
100 hvis de kunne undgå aldersdiskrimination og få lidt mere fleksible arbejdsuger, så der også bliver plads til børnebørnene. Og for os alle gælder, at vi ville nyde vores otium mere, hvis vi havde vished om, at vi ikke efterlader en stor regning til vores børn og børnebørn, at vores lykke ikke er på bekostning af deres fremtid.

105

Det er den nye skillelinje, jeg ser i dansk politik. Hensynet til os selv over for hensynet til de kommende generationer. Balancen mellem de ressourcer, vi

bruger på os selv, og dem vi investerer i vores børns liv og fremtid. Radikale
110 Venstre vil en ny generationskontrakt,

En kontrakt der politisk forpligter de voksne og ældre generationer til at sikre
lyset og meningen for vores unge mennesker og kommende generationer. For
115 måske er den vigtigste lære af demokratiet og grundloven, at fællesskaber giver
mening, at det at tage ansvar for andet og mere end sig selv er lige præcis det, der
gør menneske til menneske og borger til borger.

Tak for ordet og glædelig grundlovsdag

120 **Kilde**

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

125 **Tags**

Grundlovstale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-grundlovstale-2025>